

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet
Postboks 93,
4791 Lillesand

Deres e-postadresse: firmapost@nkom.no

Dato: 14.11.2022

Deres referanse:

Vår referanse: Pål Lomeland

Innspill til «veivalg for frekvensforvaltningen mot 2030»

Norsk Lokalradioforbund viser til rapport om «veivalg for frekvensforvaltningen mot 2030», publisert på Nasjonal kommunikasjonsmyndighets nettside den 19. oktober og med høringsfrist 16. november.

Våre medlemmer disponerer i dag frekvenstillatelse for analog kringkasting og spektrumtillatelser for digital kringkasting. NLR vil i det følgende spesielt konsentrere seg om og kommentere de deler av rapporten som omhandler ovennevnte forhold.

NLR har gjennom dialog, innspill og høringsuttalelser til mediemyndighetene vært tydelige på at myndighetene må legge til rette for at lokalradio tildeles sende- og konsesjonsmessige rammer som gir et stabilt og bærekraftig eksistensgrunnlag og at disse forvaltes på en måte som gjør lokalradioene i stand til å bruke disse ressursene på en effektiv og hensiktsmessig måte.

Finansiell status for lokalradiobransjen

For å sette våre konkrete innspill i kontekst, mener NLR at det innledningsvis er nødvendig å påpeke enkelte forhold som vedrører egenskaper ved lokalradiobransjen og dens økonomiske situasjon.

På få år har økonomien i den norske lokalradiobransjen vært gjennom fundamentale endringer – både når vi ser på omsetning, lønnsomhet og forholdet mellom de ulike inntektskildene. Pandemisvekket og uten brukerinntekter eller dedikert driftsstøtte har lokalradioene beina solid plantet i en svært tøff økonomisk hverdag, men de står likevel sterkt i sine lokalsamfunn og er viktige for å opprettholde levende og velfungerende lokaldemokratier over hele landet. Lokalradio har opparbeidet seg en høy status og en sterk lojalitet hos lytterne og gir medietilbudet bredde, variasjon og valgmuligheter som bidrar til å ivareta mangfold, samfunnsdebatt og ytringsadsang.

Norsk Lokalradioforbund

NO 961 128 641

MEDLEM AV NORSK PRESSEFORBUND

Tollbodgaten 2
4611 Kristiansand

+ 47 22 40 27 20
+ 47 97 18 68 49

www.lokalradio.no
post@lokalradio.no

Likevel gjør synkende inntekter, prisvekst, lave driftsmarginer, manglende rekruttering, bemanningsreduksjoner, i kombinasjon med stadig hardere konkurranse i lokale markeder, bredere kanaltilbud nasjonalt, at lokalradio står overfor krevende problemstillinger og utfordringer i tiden som kommer. I dette landskapet skal lokalradiobransjen de kommende årene både videreutvikle sine egne redaksjonelle produkter og møte nye utfordringer som følger av den pågående digitaliseringen – herunder bygge ny digital distribusjon og finne nye modeller for en digital fremtid.

Lokalradiobransjen står i en svært presset finansiell situasjon, hvor hovedinntektskildene synker mens driftskostnadene øker betraktelig. Pandemien gjorde stor skade på lokalradioene og en ytterligere eskalering som følge av stigende priser og økte renter gir betydelige følger for en svært endringsømfintlig bransje, med begrensede økonomiske reserver. Bransjen hadde et negativt samlet resultat på -2,5 millioner kroner i 2021. Basert på regnskapstall for første halvår og prognosert prisutvikling, ser samlet driftsresultat for 2022 ut til å bli ytterligere forverret.

Lokalradioene i Norge har over 500 000 daglige lyttere og utgjør et viktig bidrag til mediemangfoldet i Norge. Samtidig har lokalradioene sammen med andre medier en svært viktig og kritisk samfunnsfunksjon, i form av faglig, kritisk og uavhengig informasjonsformidling. Mediene er en del av samfunnets infrastruktur. Forutsetningen for at lokalradio skal kunne ivareta slike funksjoner og sin beredskapsplikt, er at de er operative. Stadig flere melder nå om at det iverksettes tiltak som er begrensende for evnen til å opprettholde sendinger, redaksjonell produksjon og beredskap på et akseptabelt nivå. En framskrivning for lokalradiobransjen frem til 2026, gjennomført av Norsk Lokalradioforbund på oppdrag for Kulturdepartementet, tydeliggjør at lokalradioene står foran en svært vanskelig og bekymringsfull økonomisk utvikling.

Analog kringkasting via FM-nettet

NLR er svært positive til at alle FM-konsesjoner nå er forlenget ut 2026, og at den sittende regjeringen har programfestet en ytterligere forlengelse til 2031. Et samlet landsmøte i NLR vedtok i mars 2022 en resolusjon, der man er tydelige på at dersom lokalradio fortsatt skal ha et bærekraftig eksistensgrunnlag, må forvaltningen av FM utformes på en måte som gjør lokalradioene i stand til å bruke disse ressursene på en mer effektiv og hensiktsmessig måte og at bransjen må sikres stabilitet ved at nåværende konsesjoner forlenges tilsvarende utløpet av lokalradioenes digitale konsesjoner.

Betydningen av FM som sendeplattform frem til 2030

Fem år etter den nasjonale FM-slukkingen er FM fremdeles er den klart viktigste distribusjonsplattformen for lokalradio både lyttermessig og økonomisk. Norsk Lokalradioforbund gjennomfører løpende årlige undersøkelser i samarbeid med Kantar for å kartlegge hvilke distribusjonsplattformer lytterne foretrekker når de lytter til lokalradio. Resultatene fra undersøkelsen per andre kvartal 2022, slår fast at 59 prosent som lytter til lokalradio en gjennomsnittlig dag, gjør dette via et FM-apparat. 39 prosent av de spurte oppgir at de lytter til lokalradio på DAB eller DAB+. Lytting til lokalradio på andre plattformer, herunder internett utgjør bare 6,5 prosent av totallyttingen.

I 2019 kom Medietilsynet med sin rapport «FM etter 2021». Når det kommer til lokalkringkasternes økonomi er konklusjonen at mesteparten av inntektene som genereres i bransjen kommer fra FM-virkosheten. Medietilsynet finner at om lag 97 prosent av alle driftsinntektene i lokalradiobransjen

Norsk Lokalradioforbund

NO 961 128 641

MEDLEM AV NORSK PRESSEFORBUND

Tollbodgaten 2
4611 Kristiansand

+ 47 22 40 27 20
+ 47 97 18 68 49

www.lokalradio.no
post@lokalradio.no

ble skapt fra virksomheter med FM-konsesjoner, og virksomheter som kun sender i DAB gikk samlet sett med underskudd. FM bidrar dermed i stor grad til å gi lokalradioene et bedre økonomisk fundament, samtidig som det finansierer både utbygging og videre drift av lokal-DAB.

NLR har ingen indikasjoner på at situasjonen er annerledes i dag. Andelen lyttere på FM holder seg relativt stabilt, og man ser fremdeles at lokalradioer som sender utelukkende på DAB ikke klarer å finne bærekraftige driftsmodeller. Lokalradio har sendt på DAB siden 2012. Ti år senere finnes det så langt ingen økonomiske suksesshistorier å vise til. Selv om det ofte vises til at terskelen for å etablere seg som konsesjonær på DAB er lav, uten særlige krav for å få konsesjon, har innføringen av DAB for lokalradio kun medført en håndfull nye aktører som har klart å holde driften flytende mer enn et par år. Fellesnevneren for alle aktørene som opererer på DAB alene, er at disse har negative driftsresultat og et betydelig samlet driftsunderskudd.

Hovedårsaken til at lokalradioene enn så lenge ikke klarer å hevde seg på digitale plattformer er mangfoldig. Både sendetekniske-, geografiske-, konkurransemessige- og økonomiske begrensninger, gjør at DAB på nåværende tidspunkt ikke er like egnet for distribusjon av lokalradio som FM. Det er liten tvil om at utbyggingen av lokal-DAB så langt heller ikke har gått på skinner. Utbyggingen av driftseffektive og konkurransedyktige DAB-nett har gått tregt og dekningen er ikke i nærheten av hva den burde være, spesielt utenfor urbane strøk. Distribusjon av lokalradio på DAB er avhengig av nær 100 prosent statsstøttefinansiering. Lokalradioene har behov for støtte til investeringer i infrastruktur, til å finansiere løpende driftskostnader og til å dekke leieforpliktelser. Rammene for den statlige tilskuddsordningen avsatt til digitalisering av lokalradio har vært alt for liten sett i forhold til behovet. Manglende forutsigbarhet ved tilskuddsordningen har vært en bremsekloss for utbyggingen av lokal-DAB, men også fordi manglende støtte skaper ustabilitet for leietakere i nettene. Det har medført at anleggskonsesjonærer påtar seg store økonomiske forpliktelser til både investering og drift av DAB-anlegg. De må forskuttere investeringer og må selv bære mellomværende driftskostnader ved lavt antall leietakere.

Det er en realitet at de fleste lokalradioer både eier og drifter sine egne FM-nett. I noen grad leier de innplassering hos Telenor og andre aktører, men de bærer kostnadene selv. Det er ikke nødvendig med statlige investeringer for at lokalradio skal fortsette å sende på FM. Det er fra FM-sendinger lokalradio henter sine inntekter og det er der majoriteten av lytterne befinner seg. Etter NLRs vurdering vil analog kringkasting forbli viktig i mange år fremover og vil være selve nøkkelen til videre digitalisering av lokalradiobransjen.

NLR vil også trekke frem følgende:

- FM vil være eneste mulige kringkastingsplattform for mange lokalradioer
Et betydelig antall lokalradioer vil trolig ikke få tilbud om å sende på DAB, fordi utbygging i utkantsoner ikke vil være økonomisk bærekraftig.
- FM er bedre tilpasset lokale markedsforhold
Konsesjonsområdene for FM er i større grad en DAB-regionene synonyme med naturlige lokale handelsdistrikter. Konsesjonsområdene er dermed bedre utgangspunkt for kommersiell lokalradiodrift.
- Lokalradioen har bedre FM-dekning i sitt primære nedslagsområde
Mange lokalradioer har foretatt gradvise investeringer i senderanlegg og infrastruktur for å fiksikte dekning og tette hull innenfor eget konsesjonsområde. Ofte er det et omfattende

Norsk Lokalradioforbund

NO 961 128 641

MEDLEM AV NORSK PRESSEFORBUND

Tollbodgaten 2
4611 Kristiansand

+ 47 22 40 27 20
+ 47 97 18 68 49

www.lokalradio.no
post@lokalradio.no

nettverk av sendere som ligger til grunn for at befolkningen i et nedslagsfelt skal kunne ta inn lokalradio.

- Det finnes fortsatt et betydelig antall FM-mottakere
Det finnes mange gjenværende FM-radioer i den norske bilparken og i norske hjem. Dette er også viktig i beredskapssammenheng. Stort sett alle DAB-radioer som selges i dag har også integrert FM-radio.
- FM-distribusjonen er rimelig i drift
De fleste FM-anlegg for lokalradio har lav eller ingen driftskostnad.
- Det finnes et mangfoldig utvalg og fordelaktige priser på teknisk utstyr
FM er radiostandarden over store deler av verden. Dermed finnes et mangfoldig utvalg av produsenter og leverandører av teknisk utstyr.
- Lokalradio på FM er en viktig beredskapsressurs
Mange lokalradioer har etablert samarbeid med og inngår som en del av beredskapsplanene til både kommuner og fylkeskommuner.
- Det finnes lett tilgjengelig teknisk kompetanse
De fleste lokalradioer har dedikert personell som er i stand til å drifte, feilrette og vedlikeholde egne FM-nett.

Reutlysning kontra forlengelse

Regjeringen har varslet at lokalradio skal fortsette frem til 2031. Kommunal- og distriktsdepartementet har informert Nasjonal kommunikasjonsmyndighet om at det vil bli utlyst en ny konsesjonsrunde som gir lokalradio mulighet til å være på FM frem til 2031. Nkom varsler i sitt planverk, at de skal starte arbeidet med dette fra 2023.

Vurderingene rundt hvorvidt en skal forlenge eller utlyse på ny ble grundig behandlet i 2019, og presentert i Medietilsynets rapport «FM etter 2021 - Anbefaling til Kulturdepartementet om fremtidig analog distribusjon av lokalradio i FM-nettet». Argumentene for forlengelse er fortsatt de samme, og NLR kan ikke se at generelle hensyn til ekom-lovgivning skal kunne veie tyngre enn hensynet til å trygge den storstilte digitaliseringen som nå pågår. For en bransje med svak økonomi og som står midt i en kostnadskreven digital omstillingsprosess, er stabile og forutsigbare rammer avgjørende og viktig. En reutlysning av konsesjoner på FM virker helt motsatt og vil om det blir gjennomført, medføre at lokalradiolandskapet desimeres. Myndighetenes oppgave må være å sørge for at rammevilkår utformes på en måte som sikrer grobunn for en bærekraftig økonomi. Incentivet for arbeidet med fremtidige vilkår må være å få på plass rammer hvor lokalradioene får en stabilitet og finansiell stilling som gjør dem i stand til å ta steget inn i den digitale verden. Ikke fremme forslag til vilkår som bidrar til å forsterke tilbakegangen.

Mediemyndighetene konkluderte for tre år siden med at konsesjonene skulle forlenges uten ny utlysning. Her ble det trukket frem flere argumenter, hvor det viktigste var at man anså det som nødvendig å gi lokalradioene mer tid til å ta i bruk digital distribusjon. Videre at det ville være lite

Norsk Lokalradioforbund

NO 961 128 641

MEDLEM AV NORSK PRESSEFORBUND

Tollbodgaten 2
4611 Kristiansand

+ 47 22 40 27 20
+ 47 97 18 68 49

www.lokalradio.no
post@lokalradio.no

hensiktsmessig om lokalradioaktørene og myndighetene skulle bruke ressurser på en ny konsesjonsutlysning, men at de heller burde bruke disse ressursene på digitalisering.

Som NLR har synliggjort innledningsvis står lokalradiosektoren i en svært presset finansiell situasjon, hvor hovedinntektskildene synker mens driftskostnadene øker betraktelig. Pandemien gjorde stor skade på lokalradioene og en ytterligere eskalering som følge av stigende priser og økte renter har medført betydelige ringvirkninger for en svært endringsømfintlig bransje, med begrensede økonomiske reserver. Av flere grunner som NLR allerede har pekt på har utbyggingen av lokale DAB-nett vært en langtekkelig og omstendelig prosess. Den samlede dekningsgraden er ikke i nærheten av hva den burde være, spesielt i distriktene. DAB-nettene har vist seg kostbare å drifte og anleggskonsesjonærer over hele landet har lagt ned betydelige midler og egeninnsats for å utvikle og holde nettene operative. Et viktig argument ved innføringen av DAB som distribusjonsform for lokalradio, var at driftskostnadene kunne deles mellom flere aktører. Tilfanget av leietakere har ikke vært som forventet og det eksisterer en overkapasitet i alle de lokale DAB-nettene. Ingen av de nettene har i dag en bærekraftig drift og i alle tilfeller blir driften av i dag subsidiert av anleggskonsesjonærene. Utbyggingen av Riksblokk 2 lokalt- og regionalt, har ført til en forverret situasjon, der kundegrunnlaget i lokale blokker har blitt ytterligere redusert som følge av riksblokkens inntreden.

Etter vår vurdering står argumentene for en forlengelse av FM-konsesjonene sterkere i dag enn hva som var tilfellet for tre år siden. NLR mener at hensynene som ble lagt til grunn for forlengelse i 2019 fortsatt må gjøres gjeldende og at forbundets redegjørelser må tillegges vekt i videre vurderinger. Lokalradioenes overgang til digitale plattformer har gått noe fremover, men digitale og teknologiske utfordringer står fremdeles i kø. Lokalradioene trenger fremdeles betydelig tid til å gjennomføre en vellykket digitalradioovergang. Her må det bemerkes at digitalisering ikke bare handler om implementering av og investering i en, kostnadskreven og svært kompleks digital kringkastingsteknologi. Parallelt må lokalradioene holde seg oppdatert på og realisere distribusjonsplattformer som følger den rivende utviklingen innenfor teknologi og endrede medievaner. Det kan eksempelvis dreie seg om løsninger for transmisjon på internett og smarthøytalere, utvikling av applikasjoner for smarttelefoner eller plattformer og verktøy for produksjon og spredning av podcast. I tillegg til dette må lokalradioenes lydkjede og studiofasiliteter bygges om og digitaliseres.

NLR mener at en forlengelse av FM-konsesjoner vil være avgjørende for lokalradios videre eksistens fordi:

- FM fremdeles er den viktigste plattformen for lokalradio både lyttermessig og økonomisk, og vil fortsette å være fremtredende i mange år fremover. Det er der pengene i bransjen genereres, og det er her det økonomiske investeringsgrunnlaget for videre digitalisering legges.
- Norsk lokalradio fremdeles står midt inne i en kostnadskreven digital omstillingsprosess, der høy endringstakt og andre presserende problemstillinger er en del av hverdagen. Bransjens fremtidige rammevilkår gi grobunn for en bærekraftig økonomi, hvor lokalradioene får en stabilitet og finansiell stilling som gjør dem i stand til gjøre videre digitale steg.

Norsk Lokalradioforbund

NO 961 128 641

MEDLEM AV NORSK PRESSEFORBUND

Tollbodgaten 2
4611 Kristiansand

+ 47 22 40 27 20
+ 47 97 18 68 49

www.lokalradio.no
post@lokalradio.no

- En reutlysning av FM-konsesjonene vil ifølge aktørene selv sette en effektiv stopper for videre digitalisering av lokalradio, da uforutsigelige rammevilkår eliminerer all langsiktig planlegging og investeringsvilje i bransjen.
- Anleggskonsesjonærenes kostnader knyttet til å holde lokale DAB-sendernetts operative, vil også i fremtiden være helt avhengige av inntekter generert fra sendinger på FM.
- Lokalradioenes små økonomiske ressurser må brukes på digitalisering, fremfor en kostnadskrevende konsesjonstildelingsprosess. Bransjen er ikke i en finansiell posisjon til å kunne forsvare egne konsesjoner, gjennom en konkurransebasert tildeling.
- Det er en stor fare for at bredden i avsendermangfoldet vil svekkes betydelig ved en ny konsesjonstildeling. Små og sårbare, men viktige lokalradioaktører, som på ulike måter bidrar med innhold som de større, allmenne mediene i liten grad dekker, vil i liten grad kunne stille opp økonomisk i en konkurransebasert tildelingsprosess med mer kapitalsterke aktører.
- Lokalradio trenger FM for å forbedre DAB-dekningen. Lav utbyggingshastighet og det faktum at de fleste regioner i Lokalradioblokka aldri vil få fullgod dekning, gjør at lokalradio som sender på DAB ofte er avhengig av supplerende dekning på FM
- En reutlysning vil være svært ressurskrevende både for forvaltningen og lokalradioene

En konsekvens av lokalradioenes finansielle posisjon i kombinasjon med eskalerende kostnader, høye strømpriser, uforutsigbare offentlige tilskudd og generelt manglende økonomisk bærekraft i de lokale DAB-nettene, er at overgangen til digitale teknologier og videre utbygging av lokal-DAB forsinkes eller stopper helt opp. Som NLR har påpekt overfor Nkom og øvrige mediemyndigheter har mange anleggskonsesjonærer som følge av den ekstraordinære samfunnsituasjonen fått en betydelig strammere økonomi. Dette kan i ytterste konsekvens medføre at digitaliseringsprosessen reverseres ved at senderpunkter legges ned eller at spektrumtillatelser tilbakeleveres. NLR erfarer at det er anleggskonsesjonærer som nå vurderer en nedskalering av DAB-nettene med begrunnelse i økonomiske forhold.

Avslutningsvis vil NLR bemerke at man gjennom en reutlysning kan komme i situasjoner der aktører som i dag har påtatt seg et stort økonomisk- og solidarisk ansvar som drivere av lokale digitale kringkastingsnett, i en ny tildelingsprosess står i fare for ikke få fornyet sine FM-konsesjoner. Dette gjelder i stor grad kommersielle stasjoner som besitter og over lang tid har bygd opp populære lokalradiokonsepter, som vil kunne være attraktive auksjonsobjekter for bemidlede medieaktører eller andre som ønsker å utvide porteføljen sin. I slike tilfeller vil videre drift av de lokale DAB-nett være tilnærmet umulig og det er stor fare for at de investeringene som er foretatt vil gå tapt. Dersom anleggskonsesjonærer på DAB mister FM-konsesjonene vil det mest sannsynlig føre til konkurs, med den konsekvens at lokale DAB-nett opphører å eksistere.

Når inneværende konsesjonsperiode er sluttført den 31.12.2026, har mange av lokalradioaktørene hatt sine innholdskonsesjoner og frekvenstillatelser sammenhengende siden 2008. Ny konsesjonsperiode fra 2027 gjelder for kun fire år og samsvarer med utløpet av spektrumtillatelser og innholdskonsesjoner på DAB i 2031. For å skape forutsigelige rammer for lokalradiobransjen og for å

Norsk Lokalradioforbund

NO 961 128 641

MEDLEM AV NORSK PRESSEFORBUND

Tollbodgaten 2
4611 Kristiansand

+ 47 22 40 27 20
+ 47 97 18 68 49

www.lokalradio.no
post@lokalradio.no

sikre at lokalradioene mulighet til å gjennomføre et vellykket teknologiskifte, mener NLR bestemt at frekvenstillatelser og tilhørende anleggs- og innholdskonsesjoner må forlenges til 2031. Det er etter vår vurdering praktisk at alle kringkastingskonsesjoner- og tillatelser nullstilles på samme tid.

NLR vurderer det dithen at generelle hensyn til ekom-lovgivning ikke kan veie tyngre enn hensynet til å trygge lokalradiobransjens videre eksistens som viktig bidragsyter i det norske mediemangfoldet og ikke minst sikre videre fremdrift for den storstilte digitaliseringen som nå pågår. Dette er et prinsipielt svært viktig anliggende for Norsk Lokalradioforbund og vi håper dere som forvaltningsorgan ser de problemstillinger som reises og ber om at Nkom bidrar til pragmatiske og gode løsninger for norsk lokalradiobransje.

Forvaltning av FM-frekvenser frem til 2030 og videre

Dagens forvaltning av FM-frekvenser har etter NLRs vurdering fulgt en meget restriktiv praksis. Dette har medført en frekvensregulering, der det som hovedprinsipp ikke tillates strukturelle endringer verken i sendernett og frekvenstillatelser. Heller ikke innenfor eget konsesjonsområde. NLR har overfor Nkom ved flere anledninger tatt til orde for en mer liberal forvaltning som er mer i tråd med lokalradioenes interesser. FM-anleggene som er bygget opp gjennom mange år utgjør store verdier for lokalradioene og mange stasjoner er fremdeles ikke i mål med å ha full FM-dekning i sine konsesjonsområder. I tillegg er det i løpet av flere år bygget ut ny infrastruktur, nye bolig- og industriområder eller hyttefelt som ikke dekkes med dagens plassering av sendere.

Det er derfor svært gledelig å konstatere at Nkom har lyttet til bransjens innspill ved å ta initiativ til å vurdere en annen regulering for fremtidig bruk av FM-frekvenser. Og at Nkom vil utrede muligheten for større fleksibilitet, slik at virksomheter som driver lokalradio på FM selv får ansvar for å planlegge og tilpasse sine sendernett. Tanken er å regulere tilgang via forskrift, enten i fribruksforskriften eller en egen forskrift, hvor Nkom setter tekniske krav, som maksimal effekt eller feltstyrke.

NLR vil presisere at vårt mål er at en revidert frekvensregulering åpner for å kunne til å tillate justeringer, herunder nytildeling av FM-frekvenser innenfor eksisterende anleggskonsesjonærers geografiske dekningsområde, slik at lokalradioene får mulighet til å få fullgod dekning i sitt eget konsesjonsområde, som definert i forskrift om konsesjonsområder for lokalradio. Videre at lokalradiokonsesjonærene må få mulighet til å replanlegge egne sendernett, slik at disse blir mer kostnadseffektive. Med dette menes at det tillates effektøkning på en frekvens, dersom den kan erstatte flere andre frekvenser. Vår vurdering er også at premissene for å slukke kommersiell radio i storbyene er endret, noe en framtidig frekvensregulering også må ivareta. Der mediemyndighetene tidligere anså analog radio som en døende distribusjonsform, har denne nå i praksis samme levetid som for DAB.

NLR mener at forvaltningen og planleggingen av FM-nettet fortsatt bør gjøres av myndighetene, men i større grad i et gjensidig samarbeid med NLR og anleggskonsesjonærene. Dette begrunnes blant annet i at aktørene har ulik erfaring og kompetanse, når det gjelder å gjøre nødvendige kvalifiserte sendetekniske vurderinger. Vår vurdering er at behov for justeringer fremdeles må kvalitetssikres, slik at skadelig forstyrrelser og interessekonflikter ikke oppstår.

NLR vurderer at den beste måten for fremtidig regulering for bruk av FM-nettet for lokalkringkasting, ivaretas gjennom en dedikert forskrift til formålet. Med en slik forskrift vil det settes konkrete krav til at anleggskonsesjonærer (tildelt gjennom Medietilsynet) ytes en rettighet til å ta i bruk frekvenser i samarbeid med NKOM. Anleggskonsesjonens arealdekning fremkommer i Medietilsynets forskrift om

Norsk Lokalradioforbund

NO 961 128 641

MEDLEM AV NORSK PRESSEFORBUND

Tollbodgaten 2
4611 Kristiansand

+ 47 22 40 27 20
+ 47 97 18 68 49

www.lokalradio.no
post@lokalradio.no

konsesjonsområder for lokalradio (FOR-2000-10-10-1004)⁶. Det er denne forskriften som gir rom for å definere nedslagsfeltet til lokalradioene som på FM sender i mindre geografisk oppdelte områder, i hovedsak definert av etablerte kommunegrenser. Forskriften vil da regulere bruk av FM-frekvenser innenfor det aktuelle geografiske området.

De tekniske vilkårene i denne forskriften må gjenspeile den frihet som er mulig innenfor rammene av frekvensbruk, effektbruk og andre tekniske parametere som vil bidra til best mulig utnyttelse av FM-frekvensene i det aktuelle området, uten at dette vil skape skadelig interferens mot andre brukere av frekvenser, enten i eller utenfor FM-båndet. Dette innebærer at den som gis rett til bruk av FM-frekvensene gjennom forskriften, selv kan disponere frekvenser slik det passer best til sitt konsesjonsområde – herunder de frekvenser som allerede er tildelt anleggskonsesjonæren.

De frekvenser anleggskonsesjonæren allerede besitter kan benyttes med betydelig økt sendestyrke eller gjennom bedre plassering, så lenge dette ikke medfører forstyrrelser for andre aktører. NLR mener at forskriften også må åpne for frekvensbytte ta i bruk nye FM-omformere for om dette er hensiktsmessig for å forbedre dekning i eget nedslagsfelt. Selv om man får fri rett til etablering og endringer av FM-frekvenser, vil man gjennom den dedikerte forskriften fortsatt ha en form for regulering og samhandling med NKOM. NLR er ikke tilhenger av å regulere FM-bruken gjennom dagens fribruksforskrift, men mener at en dedikert forskrift for bruk av FM-frekvenser er den beste løsningen for våre medlemmer.

Det er flere konkrete årsaker til det:

- Bruk av FM frekvenser blir fortsatt lovmessig regulert, selv om det ikke tildeles konsesjon fra frekvensmyndighetene. Absoluttkravet for forskriftens gyldighet – er at man er tildelt en anleggskonsesjon fra Medietilsynet som følger kringkastingslovens §2-2.
- En dedikert forskrift for bruk av FM-frekvenser unngår behovet for en reutlysning
- Det kan settes konkrete krav til hvilken tekniske krav til effektklasse som tillates benyttet
- Aktørene kan innenfor rammene med tekniske vilkår i forskriften, gjøre de endringer, justeringer og andre presiseringer som forskriften åpner for og som gir en praksis og forvaltning som er mer i tråd med lokalradioenes interesser.

Digital kringkasting via DAB-nettet

NKOM tar for seg flere forhold i sitt veivalg for frekvensforvaltningen frem til 2030, når det kommer til DAB frekvenser:

Fremtidig bruk av Riksblokk III

NLR mener i likhet med NKOM at det ikke er behov for å tildele frekvensene i Riksblokk III. Det eksisterer i dag en betydelig overkapasitet på DAB. Utbygging av sendernet med parallell geografisk dekning, slik som tilfellet har vært med Riksblokk 2, har betydd en ytterligere fragmentering av et allerede lavt antall potensielle leietakere med dertilhørende problemer med finansiering for utbygging og drift av senderanleggene.

For lokalradio er disse områdene alt for store og områdene tilsvarer NRKs regionale bruk av DVB-T/DAB. NLR støtter NKOM sitt syn i denne saken, men bruk av sekundære tjenester må ikke forstyrre primærbrukere.

Norsk Lokalradioforbund

NO 961 128 641

MEDLEM AV NORSK PRESSEFORBUND

Tollbodgaten 2
4611 Kristiansand

+ 47 22 40 27 20
+ 47 97 18 68 49

www.lokalradio.no
post@lokalradio.no

Andre forhold og behov gjennom perioden frem til 2031

DAB-frekvensene som brukes til lokalradio har sin basis i frekvensplanleggingen fra den regionale konferansen for radiokommunikasjon i 2006 (RRC-06) i Geneve og den reviderte Wiesbaden avtalen fra Constanta i Romania tilbake i 2007.

Lokalradioens DAB-nett er derfor i stor grad basert på den regionale inndelingen som samsvarer med DVB-T nettet for lokal-TV. Gjennom den pågående konsesjonsperioden for DAB-lokalradio, har NLR gjort seg flere erfaringer for forhold hvor man ønsker justeringer:

- DAB-frekvenser må tilpasses de naturlige ferdselsårer (veitrafikken) i området.
- Ved endring av fylkesgrenser bør man tilstrebe en endring der det er mulig
- Der en innehaver av spektrumtillatelse er tildelt flere frekvenser i naboområder, bør man tillate en frekvens dersom dette er praktisk mulig. Alternativt akseptere en videre plassering av nabofrekvenser i de andre områdene for å oppnå sømløs overgang mellom DAB-frekvensene.

Selv om gjeldende avtaler om frekvensregioner setter konkrete begrensninger, er det i avtaleverket fra RRC-06 mulig å gjøre unntak, ved behov. Ved endring av fylkesregionene, fikk NRK mulighet til å gjøre endringer i sine frekvensregioner. Lokalradio bør behandles likt med andre aktører og bør få lik mulighet for å gjøre tilsvarende justeringer i lokalradioblokken. Samtidig er det viktig at man bør se på behov for å endre dagens frekvensregioner i ny periode fra 2031, hvor det helt tydelig behov for større endringer.

Bruk av andre frekvenser

Lokalradiobransjen benytter også andre typer frekvenser i sin virksomhet, mest av alt radiolinjer for programming av DAB og/eller FM-signal til fjelltoppstasjoner. Det er da ofte 7 GHz, 13 GHz og 38 GHz som er i bruk av lokalradio. Lokalradiobransjen har også begynt å benytte 60 GHz radiosamband for programming, noe som også har vist seg å være effektivt for transmisjon. Likevel er båndbreddebehovet svært marginalt for radiofrekvenser. Tidligere har også lokalradio benyttet PMR-samband for trådløse reportasjeenheter. Mobiltelefoner med reportasjefunksjon, eller dedikerte reportasjeenheter gjennom mobilnettet har erstattet dette. Lokalradio vil derfor ikke bruke PMR-frekvenser for dette formålet.

Kristiansand, mandag 14. november 2022

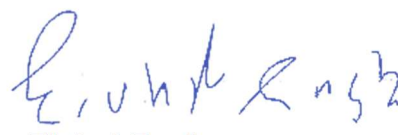
På vegne av Norsk Lokalradioforbund

Aslak Sommerfelt Skretting
Styreleder

Pål Lomeland
Daglig leder

Eivind Engberg
Teknisk rådgiver

Norsk Lokalradioforbund

NO 961 128 641

MEDLEM AV NORSK PRESSEFORBUND

Tollbodgaten 2
4611 Kristiansand

+ 47 22 40 27 20
+ 47 97 18 68 49

www.lokalradio.no
post@lokalradio.no